

Pörriäiset kirjastossa

Pörriäiset kirjastossa on ekaluokkalaisten kirjastonkäytön opastus, johon on yhdistetty Bee-Botit ja ohjelmoinnin alkeita. Tuntisuunnitelma koostuu kahdesta peräkkäisestä osiosta:

- **Kukkareitin** tavoitteena on tutustuttaa oppilaat kirjaston tiloihin, aineistoihin ja kirjaston käyttöön. Samalla etsitään kirjaston uumeeniin piilotettuja kukan kuvia.
- **Pörriäispisteen** aikana opitaan kirjastokorttiin liittyviä teemoja Bee-Bot-robottien avulla. Lopuksi tutustutaan lainaamiseen ja palauttamiseen

Kesto: n. 45 minuuttia

Oppilasmäärä: max. 4 oppilasta per Bee-Bot

Ohjaajien määrä: 1-2

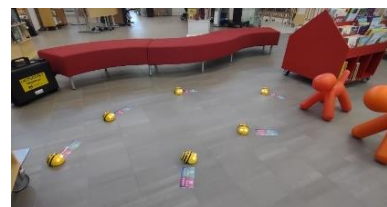
Tarvittavat materiaalit:

- Laiteloota 1: Ohjelmoi
- *Socha, Piotr: Mehiläinen* (2016) <https://outi.finna.fi/Record/outi.1690698?sid=2994938139>
- Kirjastokortti lainausautomaatin testausta varten. Kirjastokortin nimi esimerkiksi **Kirjaston pörriäiset, "Kiiminki"** ja sen PIN-koodi on **2468**.
- Non-permanent tussi
- Lyijykynä jokaiselle oppilaalle

Tulostettuna ja laminoituna/muovitetuna

- o **Kukkareitti-kansiosta:**
 - 9 kpl erilaista kukan kuvaa (*tiedosto: Kukat.pdf*)
 - jokaiselle oppilaalle oma kukkareittipohja (ei laminoida!) (*tiedosto: Kukkareittikartta.pdf*)
- o **Pörriäispiste-kansiosta:**
 - kysymyslaput (*tiedosto: Kysymykset ja vastaukset*)
 - 7 kpl pörriäisstanssikortteja (*tiedosto: Pörriäisstanssikortti*)
 - Iso, tulostettu PIN-koodi (*tiedosto: PIN-koodi-lappu*)
- o Kirjavinkkilista, jossa myös Taitava Kirjastokettu -merkki (*tiedosto: Vinkit+Kirjastokettu*)

- Kaiken tulostettavan löydät Teamsista (Kirjastossa tavataan -sivu): [Kirjasto Kaikki – Digi- ja opastuspalvelut – Tiedostot – STEAM, Beebotit ja opetussisällöt – Pörriäiset kirjastossa.](#)

Ennen tunnin alkua:

Kukkareitin aikana kierrellään ja tutustutaan kirjaston tiloihin samalla etsien kukkia. Kukkareitillä on 9 rastia.

1. Vie jokaiselle rastille oma kukkansa, kukkareittikartan mukaiseen järjestykseen. Kukkareitin kuvauksessa (alla) on kuvattu, mitä rasteilla voi esimerkiksi tehdä. Mieti, mihin rasti on kirjastossasi paras sijoitella.
2. Järjestele kirjastoon yksi vähän sekaisin oleva paikka, missä on esim. kaatunut tuoli ja kirjoja levällään, papereita/roskia pöydällä tms. (*Rasti 1. Miten kirjastossa käyttäydytään*)
3. Kerää kasa rikkoutuneita tai sotkeutuneita kirjoja tai muuta aineistoa. (*Rasti 2. Miten aineistoa käsitellään*)

Pörriäispisteellä oppilaat vastaavat esittämiisi kysymyksiin Bee-Bot-robottien avulla.

1. Järjestele tila, jossa on tilaa oppilaiden levittäytyä Bee-Bottien ympärille.
2. Järjestele itsellesi sellainen kohta, jossa voit seistä niin, että oppilaat näkevät sinut ja sinulla olevat kysymyslaput.
3. Jaa jokaiselle Bee-Botille oppilaiden käyttöön pörriäistanssikortti ja jätä yksi itsellesi.
4. Jätä iso PIN-koodilappu lähellesi ja non-permanent tussi, jolla voit kirjoittaa vastauksista muodostuvan PIN-koodin lappuun. Testaa, että tussi irtoaa lapulta.

Tunnin kulku:

1. Tervetuloa kirjastoon-hetki (5 min.)

(Voit pukeutua kirjastonkäytön opetukseen pörriäiseksi. Kerro, että oppilaat saavat sinun kanssasi leikkiä pörriäisiä, jotka ovat pöllähtäneet kirjastoon kukkien houkuttelemana. Pyydä oppilaita lähemään yhdessä tutustumaan kirjastoon ja etsimään kukkia kirjaston hyllyistä.)

- Kerro oppilaille, mitä tunti tulee pitämään sisällään. Kerro, että kirjastotunnin teemana on kukat ja mehiläiset ja syynä on se, että kirjastoon on rantautunut ihanat Bee-Bot-robotit.
- Näytä oppilaille Mehiläinen kirjaa. Näytä oppilaille ainakin Pölytys sivulta kukkien kuvia, ja kerro, että mehiläiset tykkäävät kukista ja kukat mehiläisistä ja sen vuoksi me lähdemme etsimään kirjastosta kukkia.
- Jaa jokaiselle oppilaalle lyijykynä ja oma kukkareittikartta, jonka mukaan kirjastossa kierretään yhtenä parvena. Kynällä merkitään raksi ruutuun, kun kukka on löytynyt.
- Kerro, että lähdemme tutustumaan yhdessä kirjastoon ja että on tärkeää, että pysymme yhtenä parvena. Näytä oppilaille Mehiläinen kirjasta Parvi sivua, jossa on kuva mehiläisten muodostamasta parvesta ja kerro, että meidänkin on tehtävänä liikkua parvena.

Lähdetään tutustumaan kirjastoon!

2. Kukkareitti (15-20 min.)

Olet ennen tunnin alkua sijoitellut kukat jokaiselle rastille kukkareittikartan mukaiseen järjestykseen. Rastien sisällön ei ole pakko olla juuri nämä. Voit itse muokata rastien sisältöä ja sitä, mitä kirjastosta oppilaille kerrot ja mitkä hyllyt esittelet tarkemmin. Tässä kuitenkin esimerkki rastien sisällöstä.

Rasti 1 – Miten kirjastossa käyttäytyään

Parvi törmää kirjaston tiloissa olevaan sotkuun: Kuuluuko kirjastossa olla tällaista? Juttele oppilaiden kanssa siitä, miten kirjastossa olisi syytä käyttäytyä – jutella voi normaalilla äänellä ja viettää aikaa, mutta sotkut siivotaan ja hippaa ei leikitä.

Rasti 2 – Miten kirjoja käsitellään

Löydätte parven kanssa pöydältä turmeltuneita kirjoja ja hajonnut DVD-levy. Juttele oppilaiden kanssa aineiston käsittelystä, missä kirjoja on syytä säilyttää, entä jos koira syö kirjan jne.

Rasti 3 – kuvakirjat

Näytä, mistä kuvakirjat löytyvät. Tässä voit mainita mistä löytyvät kaikkien suosimat Tatut ja Patut tai vaikka hyvin lyhyesti vinkata muutaman mukavan uutuuden!

Rasti 4 - helppolukuiset

Mene seuraavaksi helppolukuisten kirjojen luokse: kerro mitä ovat helppolukuiset kirjat ja näytä muutamia mukavia esimerkkejä, kuten Lukupalat sarja.

Rasti 5 – tietokirjat

Seuraavaksi siirrytään tietokirjahyllyille. Täällä voit kertoa, että kirjat on järjestetty aiheen mukaiseen järjestykseen: mistä kohtaa löytyy eläinkirjat? Entä Minecraft?

Rasti 6 – sarjakuvat

Onko täällä Aku Ankkoja? Entä mangaa? Missä on Tintin seikkailut? Jos tuntuu, että on aikaa, niin esittele sarjakuvauutuuksia.

Rasti 7 - elokuvat

Sitten siirrytään elokuvahyllyjen ääreen. Voit myös esitellä lasten äänikirjahyllyn tai lautapeli-hyllyn tai lainattavia esineitä.

Rasti 8 – diplomikirjat

Kysy oppilailta, että ovatko he kuulleet vielä kirjallisuusdiplomista. Kerro lyhyesti, mikä kirjallisuusdiplomi on ja mistä siihen kuuluvat kirjat kirjastostasi löytyvät.

Rasti 9 – Aina saa kysyä!

Kerro oppilaille, että kirjaston työntekijöiltä saa aina kysyä, ja olemme kirjastossa asiakkaita varten. Jos vedät tuntia omatoimikirjastossa, voit kertoa tässä kohtaa omatoimiajoista. Tiskistä löytyy myös kukka!

3. Pörräispiste (15-20 min.)

- Siirry seuraavaksi oppilaiden kanssa Pörräispisteelle.
- Jaa oppilaat pienryhmiin. Jokaisen ryhmän käytössä on Bee-Bot.
- Kerro oppilaille, että tulet esittämään heille kirjastokorttiin liittyviä kysymyksiä ja heidän tehtävä on vastata Bee-Bottien avulla.
- Jokainen oikea vastaus antaa yhden numeron nelinumeroiseen PIN-koodiin. Kerro oppilaille mikä on PIN-koodi ja mihin sitä käytetään.

Tutustuminen Bee-Botteihin

- Kysy kuinka moni oppilaista on jo tutustunut Bee-Botteihin – voit arvioida, kuinka paljon opastusta oppilaat kaipaavat Bee-Bottien toiminnoista.

Oulun kaupunginkirjasto, Anniina Glad ja Reetta Kähkönen, kesäkuu 2023

- Kerro oppilaille mitä Bee-Botit ovat ja miten ne toimivat. Näytä miten näppäimet ohjaavat Bee-Botin kulkua ja painota erityisesti muistintyhjennysnappia: raksista Bee-Botilta menee muisti. Ohjelmointiin löydät ohjevideon [Kirjastossa tavataan -sivulta](#).
- Oppilaat voivat testata Bee-Bottien toimintaa hetken ajan.

Pörriäistanssi

- Näytä oppilaille Mehiläinen-kirjasta sivu mehiläisten tanssista. Kerro oppilaille, että mehiläisillä on omanlaisensa tanssi, jolla on oma tarkoituksensa: se on ikään kuin niiden kieli.
- Selitä oppilaille, että nyt myös heidän on aika saada Bee-Botit tanssimaan. Nämä Bee-Botit osaavat kaksi tanssia: sinisen tanssin ja pinkin tanssin.

Kysymykset

- Kysymyksen vastausvaihtoehtoja on aina kaksi: sininen tai pinkki. Kysymyksiin vastataan tanssimalla joko sininen tanssi tai pinkki tanssi.
- **Esimerkki: kysymys 1.: Saako kaverille lainata omalla kirjastokortilla?**
 - Vastausvaihtoehtoja on kaksi, **Kyllä** (väärä vastaus - takaa löytyy raksi) ja **Ei** (oikea vastaus - takaa löytyy numero 2).
 - Jos pienryhmä haluavat vastata Kyllä, he ohjelmoivat Bee-Botilla sinisen tanssin
 - Jos he haluavat vastata Ei, he ohjelmoivat Bee-Botilla pinkin tanssin.
 - Painota pienryhmille, että GO -nappia painetaan vasta sitten, kun sinä pyydät.
 - Kun Bee-Botit on ohjelmoitu, kysy kysymys uudestaan ja käske kaikkia Kyllä -vastanneita painamaan GO-näppäintä. Tee samoin Ei -vastaukselle.
 - Jos Ei vastaus sai eniten vastauksia, lapun takaa löytyy nro 2 – oikein!
 - Jos Kyllä sai eniten vastauksia: voi ei, väärin meni! Mutta ei se haittaa, katsotaan, mitä täältä Ei lapun takaa löytyy.
 - Kerro oppilaille, miksi omalla kirjastokortilla ei kannata lainata kavereille.
 - Kirjoita lopuksi numero 2 PIN-koodi lappuun non-permanent tussilla. Kerro oppilaille, että nyt olemme saaneet jo ensimmäisen numeron PIN-koodistamme.
- **Jatka kysymysten läpikäyntiä, kunnes kaikki 4 kysymystä on esitetty ja tanssit tanssittu.**
- **PIN-koodi lapulla on lopulta valmis PIN-koodi: 2468. Muistuta oppilaita, että oman kortin PIN-koodia ei saa kertoa kenellekään.**

Lainaaminen ja palauttaminen

- Lopuksi lähdette oppilaiden kanssa kokeilemaan lainaamista ja palauttamista.
- Näytä oppilaille, miten lainausautomaatti toimii. Käytä **Kirjaston pörriäiset** testikorttia ja oppilaiden juuri selvittämää PIN-koodia.
- Näytä myös, miten palauttaminen automaattilla tapahtuu.

4. Lopuksi

- Tunti on nyt lopussa ja tehtävät ratkottu.
- Voit jakaa oppilaille kirjavinkkilistan (*Vinkit+Kirjastokettu*), johon on koottu kirjoja mehiläisistä, kukista ja kukkien kasvattamisesta. Voit myös ladata tiedoston ja vaihtaa valmiiden vinkkien sijalle omia kirjasuosituksia.
- Kirjavinkkilistan toisella puolella on Taitava Kirjastokettu -osaamismerkki 1.-2. luokkalaistille kirjastokäytön osaajille.
- Kiitä oppilaita osallistumisesta Pörriäiset kirjastossa -hetkeen!